Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Geert Bettinger

Stați pe loc... și veți înainta!

O perspectivă diferită asupra „comportamentelor problemă”

Editura SPER
Colecția „ALMA MATER”, nr. 48
București, 2019

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuprins

7 Introducere
11 Am fost un copil problemă
21 „Unde ești?"
27 „Iată ce vreau"
37 „Sunt un grup țintă?"
47 „Vei avea grijă de mine?"
67 „Doar spune «Da»"
75 „Chiar îmi place de tine"
87 „Odată învățat, niciodată uitat"
99 „Vino cu mine"
105 „Asta am vrut să spun"

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

121 „Sunt într-adevăr așa?"

135 „Mai este vorba despre mine?"

145 „Vei decide tu?"

157 „Aruncă o privire"

165 „Voi proceda în felul meu"

175 „Nu mă ignora"

187 „Nu mă simt în siguranță"

201 Ce faceți acum?

207 Știați că...?

211 Aveți grijă

221 „Nu sunt îndeajuns de curajos să fac asta"

233 În sfârșit, ați ajuns aici!

241 Mai întâi credeți, apoi veți vedea

245 Despre autor

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Am fost un copil problemă

De acest lucru îmi aduc aminte cel mai pregnant dintre toate, atunci când mă gândesc la copilăria mea. Am fost un copil problemă, cu precădere acasă. Asta mi se spunea periodic. Se spunea oare prea des? În afara casei mă simțeam diferit. Când ești copil, nu înțelegi prea multe. Ceea ce cred părinții tăi despre tine, acum știu acest lucru, este foarte important. Ce spuneau ei era similar cu adevărul. Dacă auzi îndeajuns de des că ești ciudat sau dificil, atunci ești ciudat sau dificil.

Noi am trăit în Eindhoven, Olanda. Bunicii, unchii și mătușile mele au trăit în Limburg. În anii '50-'60 era destul de neobișnuit pentru cineva să dețină o mașină. Noi am avut una și mergeam deseori cu familia noastră la bunici. Un bunic era croitor, iar celălalt era brutar și cofetar. Aceste profesii mi se păreau extraordinare. O brutărie este atractivă, bineînțeles, în special pentru copii, cu o mulțime de dulciuri și lucruri delicioase de mâncat. Deoarece ambii noștri bunici au trăit departe de Eindhoven, deseori noi stăteam la ei. În timpul vacanțelor stăteam mai multe zile la rând. Mereu mi-a plăcut să fiu cu ei. Era minunat să văd cum unul dintre bunici, stând picior peste picior, la o masă mare, croia îmbrăcăminte pentru clienții săi. Încă pot evoca acea imagine. Era, de asemenea, foarte distractiv și la ceilalți bunici. Am petrecut multe ore vesele în brutărie. Acolo, ei coceau pâine, iar prăjiturile și plăcintele erau decorate cu fructe și frișcă. Era un loc fericit. Uneori mergeam cu un unchi, să livrăm pâine

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

clienților, care îmi dădeau recompense. Acest lucru făcea ca livrarea să fie și mai plăcută. Mai mulți dintre unchii mei lucrau la brutărie. Unchiul meu, Arie, a fost un om special. El putea spune povești minunate și amuzante. Gândind retrospectiv, acestea erau deseori exagerate, cu siguranță. Și în ziua de astăzi îmi aduc aminte cum aproape toată lumea din familie râdea, în timp ce el relata una dintre poveștile sale grozave.

Chiar și părinții mei râdeau. El știa cum să captiveze copiii cu tot felul de lucruri surprinzătoare. Cum am menționat anterior, deseori am stat la brutăria bunicilor mei. Ei aveau o casă mare, cu multe camere; o mătușă și familia altui unchi trăiau cu toții în aceeași casă.

Casa avea o baie mare. Mi se părea că această baie era imensă. Încă îmi amintesc modul în care era decorată. Încă pot vedea în fața mea țevile masive de încălzire și robinetele mari. Când aveam în jur de zece ani, amuzantul unchi Arie a intrat o dată în baie, în timp ce mă îmbăiam. Nu mi s-a părut nimic prea straniu. Încă nu știu de ce. În mod normal, nimeni nu ar fi intrat în baie, în afară de bunica mea, când aducea prosoape. Unchiul Arie s-a așezat jos, lângă cadă, și a început să îmi mângâie spatele. Imediat și-a mutat mâna mai jos. Nu știu la ce mă gândeam. Știu că eram confuz. De asemenea, îmi aduc aminte că râdeam cu el, atunci când și el a început să râdă. De ce a făcut asta, nu îmi amintesc. Știu că am avut erecție. Nu am înțeles acest lucru. După aceea m-am întrebat: „M-aș fi gândit în continuare că lucrul ăsta era în regulă?"; nu știam că se întâmplă frecvent să ai erecție într-o situație abuzivă. Se pare că este un răspuns fizic automat față de o situație amenințătoare. Unchiul Arie a jucat „inteligent" și a spus că ar trebui să fiu bucuros că sunt băiat mare și că el mă va învăța ce este de făcut. Și-a scos penisul din pantaloni. Încă îl pot vedea, stând acolo,

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

în timp ce deschidea ușa. Eram cu totul bulversat. M-am conformat întregii situații, nezicând și nefăcând nimic. Nu am înțeles ce a făcut în continuare. Acum realizez că a ejaculat în cadă. Apoi situația s-a schimbat rapid. Mi-a spus că nu trebuie să vorbesc cu nimeni despre acest lucru, altfel nu aș mai sta cu bunicii mei niciodată. În plus, a spus că mama și tatăl meu ar fi foarte supărați pe mine și că aș fi pedepsit cu severitate. În ciuda confuziei mele, încă îmi aduc foarte bine aminte acele comentarii. Subit, el a dispărut din nou. Chiar nu știu ce s-a întâmplat după aceea, niciodată nu am putut să îmi amintesc. Știu că, la un moment dat, eram înapoi în brutărie și vorbeam cu unchiul Hank, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. El era cel care decora prăjiturile. Mereu îmi dădea frișcă din cutie. A scurs o bucată mare de frișcă în gura mea, totul revenise la normal.

În primele câteva luni, după ce am dormit la bunici, nu m-am mai gândit la ce s-a întâmplat în baie.

În Eindhoven, totul s-a desfășurat ca de obicei. Mama era deseori supărată pe mine acasă, chiar înainte de această situație abuzivă, și mi se spunea de multe ori că eram un copil foarte neascultător. Ea credea și deseori spunea că sunt mereu dificil. Odată m-am dus să îi fur bani din buzunarul gecii. Era așa de mult mărunțiș, încât mă gândeam că ea nu ar fi observat niciodată. Mereu îmi cumpăram bomboane cu banii aceia. Acum îmi dau seama că am cumpărat dulciuri ca să compensez durerea, suferința și disconfortul meu.

Câteva luni mai târziu, m-am dus din nou la bunicii mei. Unchiul Arie a apărut, de nicăieri, în baie. Practic, s-a întâmplat același lucru ca data trecută. Nu vă pot spune ce

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

a fost diferit. Încă îmi e greu, după toți acești ani. O altă diferență, față de data trecută, a fost că mi-a dat o monedă de un gulden, chiar înainte de a pleca din baie. „Cumpără-ți ceva bun, o meriți!" Un gulden însemna o grămadă de bani la începutul anilor '60. Am luat banii. Legământul secret a fost semnat atunci și acolo! Dacă aș fi putut vreodată să le spun părinților mei ce s-a întâmplat prima și a doua oară, nu aș fi avut, cu siguranță, voie să accept banii. În plus, părinții mei nu m-ar fi crezut niciodată. La urma urmei, el era un unchi cumsecade și eu eram un copil complicat și dificil. Scena s-a repetat de încă 2-3 ori. Nu îmi aduc exact aminte când a încetat, sau de ce. Îmi amintesc faptul că noi nu ne-am mai dus să stăm la bunicii mei, deoarece ne-am mutat în Venlo. Aveam pe atunci în jur de treisprezece ani.

Pe parcursul adolescenței mele eram și mai ciudat și dificil (conform spuselor părinților mei). Mă certam cu mama mea și eram pedepsit atât de des, încât am fugit de acasă de mai multe ori. De obicei, mă duceam la o mătușă dragă mie (mătușa Bep), cu al cărei fiu eram bun prieten. Mătușa Bep era, de fapt, „mama mea", pentru mine. Asta simțeam. Eram mereu binevenit în casa ei. Odată, eram pe cale să îi spun ce mi-a făcut unchiul Arie. Fix când aproape reușisem, mătușa Bep mi-a spus niște lucruri foarte bune despre unchiul Arie și soția lui. Ea mi-a spus că aveau multe probleme cu copiii lor. Din acel moment am ascuns totul și am devenit un adolescent și mai „jovial". Cel puțin asta credeau colegii și prietenii mei. Râdeam foarte mult, glumeam și eram mereu sufletul petrecerii. Acasă eram foarte diferit. Mă simțeam deprimat și rău. Sentimentul că trăiesc două vieți era foarte puternic, mai ales noaptea, în pat.

Relația cu mama mea nu a fost niciodată una bună. Totul a început la puțin timp după nașterea mea. În primii doi ani din viață am petrecut multe ore în spital. Înțeleg

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

acum faptul că o situație așa îngrijorătoare nu a ajutat la formarea „legăturii mamă-copil". Tatăl meu a fost foarte absent, atât mental, cât și fizic. De îndată ce el venea de la munca, mama îi povestea cât de dificil am fost pe parcursul acelei zile, ceea ce mă supăra. Tata era deosebit de distant. Credea că ar trebui să mă pot mai frumos cu mama, care s-a chinuit destul cu mine. Cei doi frați și cele două surori ale mele nu au observat, nu au auzit niciodată despre ce mi se întâmplase. Ei au crezut probabil că este în regulă ca fratele lor Geert să fie oaia neagră. De aceea, ei au primit mai puțină atenție „negativă".

Soția și copiii mei au aflat ce mi s-a întâmplat doar de 5-6 ani. Le-am spus fraților și surorilor mele acum doi ani. Fratele meu cel mai mare mi-a spus atunci că el știa că probabil fusesem abuzat de un vecin la vârsta de patru ani. Nu îmi amintesc deloc acest lucru.

Am fost șocat când am aflat acest lucru, chiar și fără amintirea efectivă. M-a întristat și am întrebat dacă părinții știau despre asta și ce au făcut în această privință. Fratele meu mi-a spus că știa de tata că era destul de supărat pe vecinul acela. Câteodată mă întreb chiar și acum ce este mai rău, să știu că un unchi m-a abuzat, sau să nu știu ce mi-a făcut un vecin. Totul este foarte derutant. Mi-a fost mai ușor să mă confesez soției mele. A fost un moment logic, aproape natural. Unchiul Arie s-a sinucis niște ani mai târziu. În acea perioadă eram consilier pentru victime ale abuzului sexual. Am ascuns totul atât de adânc, încât nici măcar suicidul lui nu a acționat ca un declanșator pentru mine. Doar i-am spus, dintr-o dată, soției mele despre experiențele mele dureroase. Într-o noapte, după masa de seară, am spus direct: „Am fost abuzat sexual când eram copil și nu vreau să mai vorbesc despre asta". A fost în perioada în care abuzurile din interiorul Bisericii

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Catolice au ieșit la iveală. Chiar nu am mai vorbit despre asta de atunci. Chiar și acum, încă nu vreau și nu pot spune cu exactitate ce s-a întâmplat în acea baie. De fapt, nu am cuvintele potrivite. Acesta nu este un lucru prea important. Este mult mai important să știu că s-a întâmplat, că a avut un așa mare impact asupra mea, când eram copil. Chiar și acum, adult fiind, revine câteodată câte o amintire dureroasă.

De ce doresc ca povestea mea să fie în această carte? Deoarece înțeleg acum faptul că am dat multe semnale lumii exterioare, chiar și fără să îmi spun povestea. Semnalele mele erau destul de diferite. Un copil dificil acasă și un copil fericit afară. Un depresiv în patul meu și un clovn pe stradă, la școală și cu prietenii. Având această experiență, încă mă deranjează foarte tare când aud părinți, profesori, lideri sau specialiști în sănătate spunând: „Acel copil, acel student, acel client sau acea persoană în vârstă cu demență este foarte ciudat(ă). Cred că se comportă urât; mereu are probleme de comportament". Prin prisma experienței mele personale, încă mă afectează când clienților li se vorbește astfel. În această carte, vreau să demonstrez că nu putem progresa etichetând pur și simplu pe cineva ca fiind supărător, dificil sau tulburat, ci din contră.

Dacă vom continua să vedem lucrurile în acest mod, pot apărea comportamente mai extreme. În momentul în care vedem comportamentele ca fiind un semnal de durere, suferință, frică și incertitudine, avem o șansă să ajungem cu adevărat la persoana respectivă și să stabilim un contact cu ea. Cu interes autentic, probabil putem ajuta mai bine pe cineva să rezolve o problemă profundă. Cum știm care semnal indică o problemă? La urma urmei, eu am afișat două semnale complet diferite: am fost dificil și petrecăreț. Voi vorbi pe larg despre acest subiect.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

În sfârșit, mai există un motiv important pentru care am pus propria experiență în această carte. Mulți clienți dependenți de specialiștii din sănătate nici măcar nu au cuvintele necesare pentru a spune ce s-a întâmplat sau ce se întâmplă greșit în viețile lor. Ei trebuie să își spună „poveștile" prin intermediul semnalelor. Poate modul vostru de a „asculta" le va oferi lor cuvintele necesare.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Întrebări de reflecție

1. Care sunt gândurile voastre după ce mi-ați citit povestea?
2. Acest capitol este, în mare parte, despre abuzurile sexuale întâlnite în rândul băieților. De ce credem că acest lucru se întâmplă mai frecvent fetelor?
3. Care este opinia voastră despre unchiul Arie?
4. Vă puteți imagina cum este să nu le spuneți părinților voștri despre o astfel de experiență?
5. În ce situații spunem totul?
6. Puteți înțelege de ce am fost un copil fericit în afara casei?
7. Ce credeți despre faptul că am acceptat o monedă de la unchiul meu?
8. Ce credeți despre sinuciderea unchiului Arie?
9. Ați vorbit vreodată despre „problema de comportament" a unui client?

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți